

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

І.В. Міщенко

Транспортне право України

Навчально-методичний посібник

Освітня програма підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
права в Національному університеті «Одеська юридична академія»
зі спеціальності 081 – Право

Одеса 2020

Автор:

Міщенко І.В. – доцент кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія». кандидат юридичних наук, доцент,

**Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 4 від 2 липня 2020 року).**

Рецензенти:

професор кафедри морського та митного права,
Національного університету «Одеська юридична академія»
доктор юридичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України
Додін Євген Васильович;

Завідувач кафедрою міжнародного права та порівняльного правознавства
факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету,
кандидат юридичних наук

Короткий Тимур Робертович

Міщенко І.В. Транспортне право України: навчально-методичний посібник
(для студентів денної та заочної форми навчання) / І.В. Міщенко /
Національний університет «Одеська юридична академія» 2020. – 62 с.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна «Транспортне право» призначена для студентів, які навчаються на бакалаврському рівні вищої освіти за спеціальністю 081 Право.

В умовах становлення та розвитку ринкової економіки, що характеризуються постійним розширенням господарських зв'язків, у тому числі й міжнародних, великого значення набувають транспортні відносини та їх правове регулювання. Будь-який виробничий цикл не буде завершеним без фінального етапу – доставлення готового продукту до споживача. Виходячи з цього, основним завданням транспортного комплексу є своєчасне, повне та якісне задоволення потреб суспільного виробництва та населення в перевезеннях. Ефективне функціонування транспортної системи у свою чергу багато в чому залежить від якості правової бази, а так само правильності застосування норм відповідного національного законодавства. Останнє має різну галузеву належність, відрізняється неоднорідністю, динамічністю, що викликає потребу в його моніторингу, вивченні та аналізі. Цьому, власне, і присвячена дисципліна «Транспортне право». Її **предметом** виступають правові норми та правові відносини в галузі експлуатації транспорту, юридичні права та суб'єктивні обов'язки суб'єктів таких правовідносин.

Основна мета, при засвоєнні студентами положень навчальної дисципліни «Транспортне право» – досягнення всебічного розуміння природи й сутності правових відносин, які виникають у сфері функціонування транспорту, особливостей їх правового регулювання, що дасть можливість отримати ґрунтовні теоретичні знання та практичні навички застосування норм транспортного права; підвищення рівня правової культури і правосвідомості у студентів й неухильне дотримання ними вимог закону та кваліфікованого його застосування; здобування вмінь і навичок з використання транспортного законодавства в практичній роботі.

Загальні завдання курсу – вивчення і засвоєння вітчизняного законодавства про транспорт, яке регулює суспільні відносини з питань функціонування транспортної системи України, реалізації прав і свобод людини, які реалізуються за допомогою такого законодавства. Це дозволить студентам повною мірою використовувати набуті знання у практичній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни,
Студент повинен знати:

- роль і значення транспорту для нормального функціонування держави, суспільства та окремих індивідів;
- систему, функції та принципи транспортного права;
- джерела транспортного права;
- організаційно-правові основи діяльності транспорту в Україні;
- особливості правового регулювання правовідносин в різних галузях транспорту;

Студент повинен вміти:

- тлумачити норми, що регулюються відносини у сфері функціонування транспорту, застосовувати їх у розв'язанні конкретних практичних завдань;
- вступати у відносини з юридичними і фізичними особами при укладанні, виконанні та розірванні транспортних договорів;
- застосовувати отримані знання при прийнятті рішення в конкретних ситуаціях з питань транспортного права;
- оперативно орієнтуватися і знаходити необхідні нормативно-правові акти з питань транспортного права.

Основними навичками, що розвиваються у студентів при прослуховуванні даного курсу є – збір, обробка, систематизація та використання інформації, що міститься в правових нормах джерел транспортного права, її порівняльний аналіз та використання в практичній діяльності.

Структура курсу. Дисципліна «Транспортне право» умовно поділена на дві частини. Перша – загальна – включає засадничі положення законодавства та практики його застосування, які характерні для всіх видів транспорту. Друга – особлива – присвячена вивченню кожного виду транспорту, за винятком водного, який складає предмет окремої навчальної дисципліни.

Методична структура курсу. Вивчення положень курсу «Транспортне право України» здійснюється у формі викладання лекційних занять з наступною перевіркою та закріпленням теоретичного матеріалу на практичних заняттях, а також виконання індивідуального завдання.

Мета лекції – формування орієнтованої основи для поступового засвоєння навчального матеріалу. У ряді випадків лекція виконує функції основного джерела інформації: при відсутності підручників, навчальних посібників або при наведенні новітніх даних, які не знайшли свого відображення у підручниках, та у випадках, коли окремі теми дуже складні для засвоєння при самостійному вивченні.

Практичне заняття є ефективною формою закріплення набутих знань, шляхом виконання практичних вправ, вирішенню типових завдань.

Індивідуальні завдання є різновидом самостійної роботи студента науково-дослідного характеру.

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекційні заняття	Практичні заняття	Всього ауд. год	Курсові роботи	Контрольні роботи	Самостійна робота	Всього годин	Кількість кредитів ECTS	Екзамен	Залік
										3		
очна	3	5-6	20	24	44	-	-	46	90	3	+	+
заочна	3	6	6	4	10	-	-	80	90	3	+	-

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Лекційні заняття (год.)		Практичні заняття (год.)		Самостійна робота (год.)	
		д	з	д	з	д	з
1	Поняття та система транспортного права України	2	2	2	-	4	8
2	Правовідносини у галузі транспорту	2	-	2	-	4	8
3	Організаційно-правові основи діяльності транспорту в Україні	2	-	4	-	6	10
4	Договірні засади здійснення транспортної діяльності	2	-	2	-	4	8
5	Правове регулювання діяльності залізничного транспорту	2	2	2	2	6	6
6	Правові основи діяльності автомобільного транспорту	2	-	2	-	6	10
7	Правове регулювання діяльності повітряного транспорту	2	2	4	2	6	6
8	Правове регулювання діяльності міського електротранспорту	2	-	2	-	2	8
9	Правове регулювання діяльності трубопровідного транспорту	2	-	2	-	4	8

10	Юридична відповідальність у сфері транспорту	2	-	2	-	4	8
	Всього	20	6	24	4	46	80

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

ЛЕКЦІЇ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Транспорт як загальна складова суспільного виробництва.

Розвиток і становлення транспортного права.

Поняття транспортної системи.

Поняття транспортної інфраструктури.

Поняття та предмет транспортного права України.

Методи правового регулювання. Система, функції та принципи транспортного права.

Транспорт є невід'ємною складовою процесу суспільного виробництва, його завершальним етапом, на якому виготовлена продукція доставляється до споживача чи посередника між виробником і споживачем. Від якості реалізації цього етапу напряду залежать споживчі якості, ціна продукції, оперативність задоволення потреб споживачів тощо. Науково-технічний прогрес призвів до розвитку різних видів транспорту, які відрізняються швидкістю, відстанню, маневреністю, пристосованістю до складних географічних умов, потужностями, вантажомісткістю, ступенем залежності від наявності шляхів сполучень і т.д. Попри це кожен з наявних видів транспорту знайшов своє застосування і активно використовується людиною в своїх цілях. Це об'єднує наявні можливості у сфері транспорту в цілісну систему. Єдину транспортну систему України становлять: транспорт загального користування (залізничний, морський, річковий, автомобільний і авіаційний, а також міський електротранспорт, у тому числі метрополітен); промисловий залізничний транспорт; відомчий транспорт; трубопровідний транспорт; шляхи сполучення загального користування. Близьким за змістом до поняття транспортної системи є поняття інфраструктури. Слід розуміти, що транспорт в цілому є інфраструктурною складовою економіки, яка лише забезпечує нормальне функціонування та взагалі існування матеріального виробництва, адже в результаті експлуатації транспорту не з'являються нові продукти. У цьому контексті можна констатувати, що в рамках самої

транспортної галузі можна виокремити ті елементи, які безпосередньо не беруть участі у наданні транспортних послуг, а лише сприяють цьому, забезпечуючи ті чи інші аспекти транспортної діяльності (станції, вокзали, ремонтно-експлуатаційні підприємства, заправки тощо), без яких наразі не можливе належна експлуатація транспорту. Такі елементи представляють собою транспортну інфраструктуру, значення якої не варто недооцінювати.

Наведене вище розмаїття можливостей породжує диференційований підхід законодавця до правового регулювання суспільних відносин у сфері експлуатації різних видів транспорту. Так, приміром, по-різному врегульовані безпекові стандарти на повітряному та наземних видах транспорту, нормативні акти щодо експлуатації міського електричного транспорту не містять положень щодо особливостей міжнародного сполучення. Крім того, неоднорідним є правове регулювання суспільних відносин в рамках одного виду транспорту. Правові норми у цьому зв'язку мають різну галузеву належність, адже регулюють різні аспекти експлуатації транспорту – господарський, технічний, організаційний, правовий і т.д. Неоднорідними є й суспільні відносини, врегульовані такими нормами, що обумовлює специфіку їх регламентації. Зазначене дає підстави констатувати належність транспортного права до комплексних галузей права, які, на відміну від самостійних галузей, не є самодостатніми та автономними. Слід мати на увазі, що така тенденція простежується досить часто через появу складних міжгалузевих конструкцій суспільних відносин, які потребують особливого регулюючого впливу, інколи навіть за допомогою протилежних методів та засобів правового регулювання (договірне та нормативне регулювання). Тому цілком логічно виглядає поєднання в транспортному праві диспозитивного та імперативного методів правового регулювання, заборон і дозволів, заохочення та примусу. Систему транспортного права як галузі права традиційно складають правові норми та правові інститути, зазвичай міжгалузевого характеру. Умовно її можна поділити на загальну та особливу частину. Перша включає засадничі положення законодавства та практики його застосування, які характерні для всіх видів транспорту (засади функціонування єдиної транспортної системи, суб'єкти, форми та методи публічного адміністрування транспортної галузі тощо). Друга містить норми та інститути, що регулюють суспільні відносини щодо кожного виду транспорту.

ТЕМА 2. ПРАВОВІДНОСИНИ У ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТУ

Поняття та види правовідносин у сфері функціонування транспорту.

Суб'єкти правовідносин в галузі транспорту.

*Структура транспортних правовідносин.
Класифікація джерел транспортного права.
Транспортне законодавство.*

Питання визначення поняття правовідносин у галузі функціонування транспорту є дискусійним. В літературі можна зустріти чимало визначень, різних за своєю спрямованістю, акцентованістю на різних аспектах транспортної діяльності. В узагальненому форматі транспортні правовідносини – це врегульовані нормами транспортного права суспільні відносини, які виникають у зв'язку з експлуатацією транспорту з метою надання послуг з перевезення та здійснення супутньої діяльності в єдності організаційно-управлінської та господарської (цивільно-правової) складової такої експлуатації. Склад правовідносин у галузі транспорту є традиційним і включає до себе суб'єктів, об'єкт та зміст. Розмаїття видів елементів цих правовідносин дає підстави виділяти численну кількість видів зазначених правовідносин. Суб'єктний склад правовідносин у галузі транспорту досить різноманітний і може бути поділений на кілька груп. До першої належать суб'єкти публічної адміністрації – органи державної влади та місцевого самоврядування, – у відносинах, приміром, з ліцензування окремих видів транспортної діяльності, затвердження паспортів маршрутів перевезень, допущення перевізників до діяльності з перевезення пасажів тощо. Другу групу складають власне постачальники транспортних послуг з перевезення – залізниці, автотранспортні підприємства, авіалінії тощо, – які на договірних засадах надають відповідні послуги, дотримуючись у цей же час певних вимог, стандартів, встановлених суб'єктами з першої групи. У цьому контексті варто згадати й таку категорію суб'єктів, як власники транспортних засобів. Перевізник і власник транспортних засобів можуть як співпадати, так і бути різними абсолютно різними суб'єктами, додатково пов'язаними між собою договорами оренди, лізингу і т.д. Третю групу становлять, власне, споживачі транспортних послуг, до яких зокрема належать пасажирів, вантажовідправники та вантажоотримувачі. Четвертою групою суб'єктів правовідносин у галузі транспорту є різноманітні допоміжні учасники транспортної діяльності, які забезпечують той чи інший її аспект. Це можуть бути експедитори, агенти, страхові компанії і т. ін. Об'єктом правовідносин у досліджуваній галузі в найширшому сенсі є транспортна діяльність. Не слід плутати об'єкт транспортних правовідносин та об'єкт (предмет) перевезення. Першим є певне благо, наприклад послуга з перевезення, заради досягнення якої суб'єкти вступають у правовідносини. Об'єктом же перевезення є вантаж, багаж, ручна поклажа, пошта і, звичайно, людина-пасажир.

Джерела транспортного права можна поділити на міжнародні та національні. Причому доля міжнародних дедалі збільшується, що пов'язано з глобалізаційними процесами у світовій економіці і, звичайно, активізацією євроінтеграційних зрушень у нашій країні. До них, зокрема, належать численні конвенції (багатосторонні міжнародні договори), які встановлюють стандарти безпеки, технічного оснащення транспортних засобів, документального супроводження міжнародних перевезень, певні спрощення та уніфікацію процедур перетину кордонів різних держав. Систему міжнародних джерел транспортного права доповнюють двосторонні договори щодо врегулювання окремих проблем міждержавних перевезень. Національні джерела представлені традиційною ієрархією нормативно-правових актів, серед яких найвищу юридичну силу має Конституція України, яка так само має пріоритет і над міжнародними актами. Закони України, серед яких чимало кодифікованих, здебільшого розосереджені за видами транспорту («Про автомобільний транспорт», «Про залізничний транспорт», «Про трубопровідний транспорт», Повітряний кодекс України). Окремо слід виділити ті законодавчі акти, які безпосередньо не спрямовані на регулювання відносин у галузі транспорту, однак торкаються окремих аспектів транспортної діяльності (Митний кодекс України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та ін.). Крім законодавчих актів, систему національних джерел транспортного права складають підзаконні акти Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства інфраструктури та інших центральних органів виконавчої влади, а так само територіальних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та локальні акти суб'єктів транспортної діяльності.

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ

Поняття та структура Єдиної транспортної системи України.

Мета, завдання та форми публічного адміністрування в галузі транспорту.

Органи, що здійснюють управління транспортом, їх структура і повноваження.

Повноваження органів місцевого самоврядування в управлінні місцевим пасажирським транспортом.

Єдину транспортну систему України становлять: транспорт загального користування; промисловий залізничний транспорт; відомчий транспорт;

трубопровідний транспорт; шляхи сполучення загального користування. Транспорт загального користування покликаний задовольняти потреби у перевезення необмеженого кола споживачів, тобто всіх бажаючих. Промисловий залізничний транспорт – транспортно-технологічний комплекс, який забезпечує системне переміщення вантажів у процесі виробництва (між виробництвами, виробничими циклами, окремими операціями або підприємствами в цілому) та взаємодію із залізничним транспортом загального користування і не належить до нього. До складу відомчого транспорту входять транспортні засоби підприємств, установ та організацій. Трубопровідний транспорт у зв'язку зі специфікою переміщуваних ним продуктів має свої особливості. Він представляє собою технологічний комплекс, що функціонує як єдина система і до якого входять трубопроводи з усіма об'єктами і спорудами, зв'язаними з ним єдиним технологічним процесом, якими здійснюються транзитні, міждержавні, міжрегіональні поставки продуктів транспортування споживачам, або інші трубопроводи, спроектовані та збудовані згідно з державними будівельними вимогами щодо магістральних трубопроводів.

Єдина транспортна система повинна відповідати вимогам суспільного виробництва та національної безпеки, мати розгалужену інфраструктуру для надання всього комплексу транспортних послуг, у тому числі для складування і технологічної підготовки вантажів до транспортування, забезпечувати зовнішньоекономічні зв'язки України.

Публічне адміністрування у сфері транспорту здійснюється широким колом суб'єктів і полягає у застосуванні норм законів та підзаконних актів з питань функціонування транспортної галузі шляхом надання фізичним та юридичним особам адміністративних послуг, прийняття адміністративних актів, здійснення організаційно-розпорядчої діяльності тощо.

Головним центральним органом виконавчої влади у галузі транспорту є Міністерство інфраструктури України, яке забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах функціонування всіх видів транспорту, за винятком трубопровідного, а так само розвитку, будівництва, реконструкції та модернізації їхньої інфраструктури. До інших центральних органів виконавчої влади, які реалізують державну політику в окремих сферах функціонування транспорту, належать:

Державна служба України з безпеки на транспорті (Укратрансбезпека) реалізує державну політику з питань безпеки на наземному транспорті (автомобільному транспорті загального користування, міському електричному, залізничному);

Державна авіаційна служба України (Державіаслужба) реалізує державну політику у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору України та є уповноваженим органом з питань цивільної авіації;

Державна служба морського та річкового транспорту України (Морська адміністрація) реалізує державну політику у сферах морського та річкового транспорту, торговельного мореплавства, судноплавства на внутрішніх водних шляхах, навігаційно-гідрографічного забезпечення мореплавства, а також у сфері безпеки на морському та річковому транспорті (крім сфери безпеки мореплавства суден флоту рибної промисловості);

Державне агентство автомобільних доріг України (Укравтодор) реалізує державну політику у сфері дорожнього господарства.

Органи місцевого самоврядування, зокрема виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, в рамках управління транспортом, зокрема забезпечують: затвердження маршрутів і графіків руху, правил користування міським пасажирським транспортом незалежно від форм власності; прийняття рішення про впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті незалежно від форм власності; залучення на договірних засадах підприємств, установ та організацій, що не належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, до участі в обслуговуванні населення засобами транспорту і зв'язку.

ТЕМА 4. ДОГОВІРНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття та види транспортної діяльності.

Поняття, значення та функції транспортного договору.

Договір перевезення вантажу. Сторони в договорі перевезення вантажів, його зміст.

Договори з організації перевезень.

Договір перевезення пасажирів та багажу.

Договір транспортного експедирування: поняття, предмет, зміст, відповідальність сторін.

Українське законодавство не визначає поняття «транспортна діяльність». Його визначення можемо знайти лише у Модельному законі щодо транспортної діяльності, прийнятому в рамках СНД 31.10.2007 р. Транспортна діяльність – діяльність, пов'язана з виконанням організаційних і технологічних операцій з переміщення вантажів, пасажирів і багажу автомобільним, залізничним, повітряним, водним (морським, річковим) та

іншими видами транспорту або поєднанням цих видів транспорту, в тому числі транспортно-експедиційна діяльність та інші пов'язані з перевезенням транспортні роботи і / або послуги, що виконуються на договірній основі або інших законних підставах. Отже, транспортна діяльність включає до себе як, власне, фізичне переміщення пасажирів, багажу, вантажу з пункту відправлення до пункту призначення, так і допоміжні послуги. Така діяльність здійснюється на підставі відповідних транспортних договорів. Це узагальнена назва всіх договорів, які регулюються наданням тих чи інших транспортних послуг (перевезення, експедирування тощо). Основним видом транспортних договорів є, власне, договір перевезення. Положення про договір перевезення вантажу містяться в Господарському кодексі України. Натомість Цивільний кодекс України встановлює основні положення щодо договорів перевезення вантажу, пасажирів, багажу, в тому числі щодо відповідальності за основні види порушень зобов'язань, які випливають із договорів перевезення.

Окремо слід виділити організаційні договори у галузі транспорту, зокрема договори з організації перевезень. Вони, виходячи з назви, не регулюють сам процес транспортування, а упорядковують процедури, умови майбутніх договорів з перевезення та специфіку їх виконання. Так, на підставі договору про організацію надання транспортних послуг, який укладається між їх замовником (зазвичай орган місцевого самоврядування) та перевізником забезпечується надання транспортних послуг з перевезення пасажирів міським електротранспортом.

Окремим видом транспортних послуг є транспортне експедирування, про яке йдеться як в Цивільному, так і в Господарському кодексах України. За договором транспортного експедирування одна сторона (експедитор) зобов'язується за плату і за рахунок другої сторони (клієнта) виконати або організувати виконання визначених договором послуг, пов'язаних з перевезенням вантажу. Варто враховувати, що функції експедитора і перевізника можуть виконуватися однією особою.

ТЕМА 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Система залізничного транспорту.

Правовий статус АТ «Українська залізниця».

Види залізничних перевезень.

Правила перевезення пасажирів, багажу, пошти залізницею.

Види проїзних документів.

Правовий статус пасажирів при перевезенні залізницею.

*Правила здійснення вантажних перевезень на залізничному транспорті.
Міжнародні залізничні перевезення.*

Міжнародне співробітництво з питань функціонування залізничного транспорту.

Залізничний транспорт представляє собою виробничо-технологічний комплекс підприємств залізничного транспорту, призначений для забезпечення потреб суспільного виробництва і населення країни в перевезеннях у внутрішньому і міжнародному сполученнях та надання інших транспортних послуг усім споживачам без обмежень за ознаками форми власності та видів діяльності тощо. Систему залізничного транспорту складають: рухомий склад, магістральні залізничні лінії загального користування та розміщені на них технологічні споруди, передавальні пристрої, що безпосередньо використовуються для забезпечення процесу перевезень, а саме: залізничні станції та колії загального користування, тягові підстанції, контактна мережа та інші пристрої технологічного електропостачання, системи сигналізації, централізації, блокування та управління рухом поїздів, об'єкти і майно, призначені безпосередньо для виконання аварійно-відновлювальних робіт.

Перевезення засобами залізничного транспорту забезпечує акціонерне товариство «Українська залізниця», утворене відповідно до Закону України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування», постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2014 р. № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця». Засновником «Укрзалізниці» є держава в особі Кабінету Міністрів України. У державній власності перебуває 100 відсотків акцій, які забороняється відчужувати, передавати в управління, заставу, використовувати для формування статутного (складеного) капіталу суб'єктів господарювання та вчиняти щодо них інші правочини, наслідком яких може бути їх відчуження з державної власності. Статут АТ «Укрзалізниця» затверджується Кабінетом Міністрів України. Основною метою діяльності «Укрзалізниці» є задоволення потреб держави, юридичних і фізичних осіб у безпечних та якісних залізничних перевезеннях у внутрішньому та міжнародному сполученні.

Отже, за територіальним критерієм залізничні перевезення поділяються на внутрішні та міжнародні. Крім цієї класифікації законодавець виділяє залізничні перевезення у прямому залізничному сполученні (перевезення вантажів і пасажирів у межах двох і більше залізниць України); у прямому змішаному сполученні (перевезення, що здійснюється залізничним та іншими

видами транспорту за єдиним транспортним документом, складеним на весь шлях; у непрямому міжнародному сполученні (перевезення між Україною та іноземними державами з переоформленням транспортного документа в процесі транспортування). В залежності від типу об'єкта, який перевозиться, перевезення бувають пасажирськими, вантажними, поштовими.

Правила перевезення пасажирів, багажу, пошти залізницею затверджені Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 27.12.2006 № 1196. Вони поширюють свою дію тільки на внутрішні перевезення (територією України). Вони регулюють не тільки відносини щодо безпосереднього перевезення, а й пов'язані з ним (наприклад, порядок обслуговування на вокзалах, питання страхування тощо).

Що ж до вантажних перевезень засобами залізничного транспорту, то студентам слід звернути увагу на Постанову КМ України «Про затвердження Статуту залізниць України» від 06.04.1998 № 457 та Наказ Міністерства транспорту та зв'язку Про затвердження окремих розділів Правил перевезення вантажів України від 21.11.2000 № 644 (зокрема тих його розділів, які присвячені загальним питанням залізничних перевезень).

Міжнародні перевезення пасажирів здійснюються на підставі Єдиних правил до договору про міжнародне залізничне перевезення пасажирів (ЦІВ – Додаток А до Конвенції про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) від 9 травні 1980 року). Вантажні перевезення у міжнародному залізничному сполученні врегульовані Єдиними правилами до договору про міжнародні залізничні перевезення вантажів (ЦІМ - Додаток В до Конвенції). Крім того, залізнично-транспортне забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків України передбачено розділом п'ятим Закону України «Про залізничний транспорт».

ТЕМА 6. ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Автомобільний транспорт у транспортній системі України.

Поняття та види автомобільних транспортних засобів.

Організація перевезень пасажирів, багажу та пошти на автомобільному транспорті.

Конкурс з перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування.

Основні правила перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Види договорів перевезення вантажів автомобільним транспортом

Правове регулювання перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні.

Автомобільний транспорт є найбільш маневреним з-поміж інших видів транспорту та разом із тим менш ефективним (інколи неефективним), коли йдеться про далекомагістральні перевезення. Автомобільний транспорт – галузь транспорту, яка забезпечує задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях пасажирів та вантажів автомобільними транспортними засобами. Під останніми в законодавстві (Законі України «Про автомобільний транспорт») маються на увазі колісні транспортні засоби (автобуси, вантажні та легкові автомобілі, причепа, напівпричепа), які використовуються для перевезення пасажирів, вантажів або виконання спеціальних робочих функцій. Однак варто пам'ятати, що деякі нормативні акти, тому числі міжнародні, вкладають у це поняття дещо інший зміст, звужуючи його за рахунок транспорту, не призначеного безпосередньо для перевезення.

Зважаючи на великий попит на пасажирські автоперевезення, необхідність своєчасного та якісного задоволення потреб населення в перевезеннях, а також захисту прав споживачів під час транспортного обслуговування, особливої уваги потребує організація таких перевезень засобами автомобільного транспорту. Вона має включати такі елементи: обстеження та облаштування маршрутів, що плануються для відкриття, в тому числі вивчення попиту населення, обстеження пасажиропотоків на існуючій транспортній мережі (не рідше ніж 1 раз на 3 роки), обстеження доріг тощо; складання розкладів руху з урахуванням потреб пасажирів, пропускної спроможності відповідних шляхів сполучення; виконання підготовчої інформаційної роботи перед відкриттям маршруту (координація розкладу з іншими маршрутами, визначення в установленому законодавством порядку автомобільних перевізників для роботи на автобусному маршруті загального користування).

Пасажирські автоперевізники визначаються на підставі конкурсу, організатором якого є орган виконавчої влади чи місцевого самоврядування. Правове регулювання конкурсного відбору перевізників здійснюється Постановою КМУ «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування» від 3 грудня 2008 р. № 1081.

Перевезення вантажів засобами автомобільного транспорту територією України здійснюється відповідно до Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні, затверджених Наказом Міністерства транспорту України від 14.10.1997 № 363 та підставі договору про перевезення вантажів (разового, на визначений термін і т.д.). Міжнародні

автомобільні перевезення вантажів та пасажирів організуються відповідно до міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень. Слід враховувати, що при виконанні міжнародних перевезень пасажирів та вантажів перевізники-резиденти України повинні мати, окрім іншого, дозволи іноземних країн, по території яких буде здійснюватися перевезення. Такі дозволи видаються на підставі квот, узгоджених між компетентними органами іноземних держав та Міністерством інфраструктури України. Порядок їх отримання та застосування передбачено Наказом Міністерства транспорту України від 20.08.2004 № 757 «Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом».

ТЕМА 7. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Поняття, класифікація та реєстрація повітряних суден.

Повітряний простір та юрисдикція України.

Організаційно-правове забезпечення безпеки польотів.

Перевезення пасажирів та багажу засобами повітряного транспорту.

Вантажні авіап перевезення.

Правовий статус пасажирів та членів екіпажу при здійсненні перевезень повітряним транспортом.

Повітряне судно – апарат, що підтримується в атмосфері в результаті його взаємодії з повітрям, відмінної від взаємодії з повітрям, відбитим від земної поверхні. Юридична класифікація повітряних суден звичайно провадиться за ознакою їхнього цільового використання, проте їх основний поділ – державні та цивільні. Останні підлягають реєстрації у Державному реєстрі цивільних повітряних суден України, яка визначає його національну належність до України та означає, що уповноважений орган з питань цивільної авіації здійснює контроль за льотною придатністю та експлуатацією цього повітряного судна.

Згідно з нормами Повітряного кодексу України повітряний простір України – частина повітряної сфери, розташована над суходолом і водною територією України, у тому числі над її територіальними водами (територіальним морем), і обмежена вертикальною поверхнею, що проходить по лінії державного кордону України. Виходячи із норм закону та міжнародного права, можна чітко визначити місцезнаходження повітряної межі України: співпадаючи з державним кордоном, вона проходить по

конічній поверхні, вгору від сухопутних державних кордонів на висоту 100-110 км над рівнем Світового океану і на цій висоті створює площину, паралельну сухопутній і водній території України. Держава здійснює кримінальну, цивільну, адміністративну та іншу юрисдикцію з питань, пов'язаних з польотами в повітряному просторі України. межі простору України охороняються Військами Протиповітряної оборони, які при виконанні завдань з охорони державного кордону керуються чинним законодавством України, а також міжнародними угодами України з іноземними державами.

Говорячи про безпеку польотів, слід пам'ятати, що вона є складовою безпеки авіації і представляє собою стан, за якого ризик шкоди чи ушкодження обмежений до прийняттого рівня.

Інституційний механізм забезпечення безпеки польотів становлять:

Верховна Рада України як законодавчий орган, який визначає засадничі положення функціонування транспорту в цілому та авіаційного, зокрема. Президент України та Кабінет Міністрів України забезпечують реалізацію державної політики розвитку авіації України відповідно до Конституції та законів України. Державне регулювання у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору України, зокрема щодо забезпечення авіаційної безпеки, здійснюють у межах повноважень: Міністерство інфраструктури, Державна авіаційна служба України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту.

Авіаційні перевезення пасажирів, а також небезпечних вантажів, потребують наявності ліцензії, яка видається за умови дотримання потенційними перевізниками відповідних ліцензійних умов. Крім того, з метою набуття права доступу до певних повітряних ліній або ринків авіаперевізнак повинен отримати від Державної авіаційної служби України відповідний документ на право експлуатації певної повітряної лінії. Наказом Державіаслужби затверджено Авіаційні правила «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів, багажу, вантажу і пошти». Авіаперевізнак на підставі зазначених правил повинен встановити свої правила, спрямовані на підвищення ефективності та якості перевезень, які не можуть містити стандартів чи нормативів якості, відповідальності за обслуговування пасажирів, нижчих за рівень установлених вимог, попередньо погодивши їх з Державною авіаційною службою України.

ТЕМА 8. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ

Поняття та склад міського електротранспорту.

Порядок надання транспортних послуг засобами міського електротранспорту.

Функції уповноважених центральних органів виконавчої влади у сфері міського електричного транспорту.

Повноваження органів місцевого самоврядування щодо регулювання діяльності міського електротранспорту.

Тарифна політика у сфері транспортних послуг, що надаються засобами міського електротранспорту.

Основний нормативно-правовий акт, що безпосередньо регулює відносини у сфері функціонування міського електротранспорту – Закон України «Про міський електричний транспорт». Крім того, до законодавства в цій сфері належать закони України «Про транспорт», «Про дорожній рух» та ін. Міський електричний транспорт є складовою частиною єдиної транспортної системи, яка призначена для перевезення громадян трамваями, тролейбусами, поїздами метрополітену на маршрутах (лініях) відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів. Транспортні послуги надаються на договірних засадах між перевізником та замовником з урахуванням: норм забезпечення обслуговування міським електричним транспортом; показників якості транспортних послуг. Порядок надання таких послуг врегульовано Постановою КМУ «Про затвердження Правил надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом» від 23 грудня 2004 р. № 1735. Договір про організацію надання транспортних послуг, що укладається між замовником та перевізником на основі Типового договору про організацію надання транспортних послуг на строк не менше одного року. Підставою для підготовки та укладення договору є замовлення на пасажирські перевезення. Замовлення на пасажирські перевезення є також основним документом для розроблення перевізником розкладу і графіків руху та нарядів роботи для водіїв (машиністів) рухомого складу з дотриманням вимог законодавства про працю.

Загальне управління діяльністю у сфері міського електричного транспорту та його розвитку здійснює Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації у межах своїх повноважень. До центральних органів виконавчої влади, на які покладається реалізація всіх аспектів державної політики у галузі міського електротранспорту, належать Міністерство інфраструктури України та підзвітна йому Укртрансбезпека. Органи ж місцевого самоврядування в рамках власних і делегованих повноважень безпосередньо забезпечують функціонування цього виду

транспорту на території певної адміністративно-територіальної одиниці, залучаючи перевізників, встановлюючи порядок розрахунків за транспортні послуги тощо. Важливо відзначити, що встановлення тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення беззбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів. Розрахунки тарифів на проїзд здійснюються відповідно до Порядку формування тарифів на послуги міського електричного транспорту, який затверджено Наказом Міністерства інфраструктури України від 25.11.2013 № 940.

ТЕМА 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТРУБОПРОВІДНОГО ТРАНСПОРТУ

Поняття та система трубопровідного транспорту.

Повноваження суб'єктів управління трубопровідним транспортом.

Правові основи діяльності трубопровідного транспорту.

Особливості господарської діяльності на трубопровідному транспорті.

Систему трубопровідного транспорту України становлять магістральний трубопровідний транспорт та промисловий трубопровідний транспорт. Магістральними трубопроводами здійснюються транзитні, міждержавні, міжрегіональні поставки продуктів транспортування споживачам, або інші трубопроводи, спроектовані та збудовані згідно з державними будівельними вимогами щодо магістральних трубопроводів. Всі вони є державною власністю України. До промислових трубопроводів належать всі інші немагістральні трубопроводи в межах виробництв, а також нафтобазові, внутрішньопромислові нафто-, газо- і продуктопроводи, міські газорозподільні, водопровідні, теплопровідні, каналізаційні мережі, розподільчі трубопроводи водопостачання, меліоративні системи тощо. Правове регулювання діяльності трубопровідного транспорту здійснюється Законами України «Про транспорт», «Про трубопровідний транспорт», Господарським кодексом України та іншими законодавчими та підзаконними актами України. Основним органом управління трубопровідним транспортом є Кабінет міністрів України як вищий орган виконавчої влади та як орган управління корпоративними правами держави у статутному капіталі АТ «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України». Остання утворена на виконання Указу Президента України «Про реформування нафтогазового

комплексу України» від 25.02.1998 № 151 та є нафтогазовою компанією, яка здійснює повний цикл операцій з розвідки та розробки родовищ, експлуатаційного та розвідувального буріння, транспортування та зберігання нафти і газу, постачання природного і скрапленого газу споживачам. До органів управління трубопровідним транспортом слід віднести Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, яке забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексах. Важливо відзначити, що на особливий період безпосереднє керівництво підприємствами трубопровідного транспорту та контроль за їх діяльністю забезпечуються органами Міністерства оборони України. Функції регулятора у сфері експлуатації трубопровідного транспорту виконує Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Зокрема вона здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання з транспортування, розподілу, зберігання, надання послуг установки LNG, постачання природного газу, а так само діяльності з транспортування нафти, нафтопродуктів та інших речовин трубопровідним транспортом.

Місцеві органи державної виконавчої влади, представницькі органи та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень: погоджують розміщення споруд та інших об'єктів трубопровідного транспорту на землях, наданих у користування підприємствам трубопровідного транспорту згідно із Земельним кодексом України; вживають заходів щодо безпеки експлуатації підприємствами, установами та організаціями об'єктів трубопровідного транспорту тощо.

Підприємства, установи та організації трубопровідного транспорту здійснюють приймання, збереження, перевантаження і транспортування трубопроводами, у тому числі з метою транзиту, вуглеводнів, хімічних продуктів, води та інших продуктів і речовин на основі договорів з урахуванням економічної ефективності та пропускної спроможності магістральних трубопроводів. Діяльність, пов'язана з проектуванням, будівництвом, ремонтом та експлуатацією об'єктів трубопровідного транспорту, здійснюється на підставі ліцензії. Ліцензії видаються в порядку, встановленому Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

ТЕМА 10. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ

Види юридичної відповідальності за порушення у сфері функціонування різних видів транспорту.

Кримінальна відповідальність за порушення безпеки руху та експлуатацію транспорту.

Адміністративна відповідальність за порушення транспортного законодавства.

Матеріальна відповідальність учасників транспортної діяльності.

Відповідальність, передбачена Господарським кодексом України.

При вивченні даної теми слід враховувати, що різноманітність правових норм, які становлять галузь транспортного права, в тому числі враховуючи їх неоднакову галузеву належність, викликає й різні правові наслідки їх недотримання. Простими словами, практично всі види юридичної відповідальності властиві транспортному праву. Традиційно найсуворішою є кримінальна відповідальність, яка знайшла своє нормативне втілення у розділі XI Кримінального кодексу України «Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту». Адміністративна відповідальність за порушення норм транспортного права передбачена главою 10 «Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку» Кодексу України про адміністративні правопорушення. Найчисленніша група порушень – порушення правил дорожнього руху. Окремі норми цього Кодексу містяться поза межами зазначеної глави, зокрема, в главі 8 «Адміністративні правопорушення в промисловості, будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів».

Майнова відповідальність суб'єктів транспортної діяльності здебільшого настає за невиконання чи неналежне виконання транспортних договорів, а також у випадку нанесення шкоди в процесі експлуатації транспортних засобів. На відміну від кримінальної та адміністративної відповідальності, які носять суворо персоніфікований характер, через що до них можна притягти лише фізичну особу або посадову особу підприємства, установи чи організації, яка вчинила правопорушення, майнову відповідальність може нести і юридична особа, приміром, власник транспортного засобу. Зазвичай відповідальність встановлюється відповідним договором або цивільним чи господарським законодавством.

Зважаючи на те, що транспортна діяльність регулюється в тому числі господарським законодавством, очевидно, що санкції, передбачені Господарським кодексом так само поширюються і на порушників відповідних правових норм. До них, зокрема, належать оперативно-господарські санкції (одностороння відмова від виконання свого

зобов'язання управненою стороною у разі порушення зобов'язання другою стороною, відмова від встановлення на майбутнє господарських відносин із стороною, яка порушує зобов'язання тощо), адміністративно-господарські санкції (зупинення дії чи анулювання ліцензії на здійснення суб'єктом господарювання певних видів господарської діяльності, зокрема перевезення пасажирів, обмеження або зупинення діяльності суб'єкта господарювання, ліквідація суб'єкта господарювання тощо).

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1. Становлення і розвиток і транспортного права України.
2. Поняття транспортного права України, його місце в системі права України.
3. Предмет правового регулювання транспортного права.
4. Методи правового регулювання.
5. Система транспортного права.

Література

1. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. - 536 с.
2. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
3. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000.-141с.
4. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
5. Деркач Е. Щодо концептуальних засад кодифікації транспортного законодавства України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 7. С. 31 – 35.
6. Корнієнко П.С. Транспортне право та висвітлення його становленні у правовій літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 2. С. 20 – 24.
7. Міщук В.В. До питання галузевої належності правових норм, які регулюють відносини у сфері транспорту. *Університетські наукові записки*. 2006. № 3 - 4. С. 50 – 53.
8. Розвадовський В.О. Місце транспортного законодавства в системі законодавства України. *Система початкової підготовки персоналу ОВС України*. Х. : 2004.
9. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. - 416 с.
10. Транспортное право: Учебное пособие /О.В.Сиваков, В.Г.Ермолаев, Ю.Б.Маковский М.: Былина, 2001. 384с.

11. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнівецька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.

Нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
3. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
4. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2344-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 22. Ст. 105.
5. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-XII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338.
6. Про залізничний транспорт: Закон України від 04 липня 1996 р. № 273/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 40. Ст. 183.

ТЕМА 2. ПРАВОВІДНОСИНИ У ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТУ

1. Поняття та види правовідносин у сфері функціонування транспорту.
2. Суб'єкти правовідносин в галузі транспорту.
3. Зміст транспортних правовідносин.
4. Джерела транспортного права. Транспортне законодавство.
5. Норми транспортного права: поняття, види особливості.

Література

1. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. вищ. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. 536 с.
2. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
3. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.

4. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
5. Деркач Е. Щодо концептуальних засад кодифікації транспортного законодавства України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 7. С. 31 – 35.
6. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. - 416 с.
7. Транспортне право. Хрестоматія з курсу [Текст] : навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. –О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. – 331 с.
8. Транспортное право: Учебное пособие /О.В.Сиваков, В.Г.Ермолаев, Ю.Б.Маковский М.: Былина, 2001. 384с.
9. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнівецька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.

Нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів 1956 р. / База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_234
3. Конвенція про дорожній рух від 08 листопада 1968 р. / База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_041.
4. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) згідно з текстом Протоколу змін від 3 червня 1999 р. / База даних «Законодавство України». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_291.
5. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 1944 р. / База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_038
6. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
7. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.

8. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2344-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 22. Ст. 105.

9. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-XII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338.

10. Про залізничний транспорт: Закон України від 04 липня 1996 р. № 273/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 40. Ст. 183.

11. Про транзит вантажів: Закон України від 20.10.1999 р. № 1172-XIV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст. 446.

12. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15 травня 1996 р. № 192/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/192/96-вр>

13. Про Правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2006. № 41. С. 35. Ст. 1852.

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ

Практичне заняття 1

1. Поняття та структура транспортної системи України.
2. Мета, завдання та форми публічного адміністрування в галузі транспорту.
3. Державні органи, що здійснюють управління транспортом: загальна характеристика, класифікація.
4. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері транспорту.
5. Мініфраструктури: структура, завдання, повноваження.

Література

1. Адміністративне право України: словник термінів / за заг. ред. Т.О. Коломoeць, В.К. Колпакова: Держ. вищ. навч. закл. «Запорізь. нац. ун-т». Київ: Ін Юре, 2014. 520 с.
2. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. 536 с.
3. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.

4. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.
5. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
6. Колпаков В.К. Європейські стандарти адміністративного права. Адміністративне право і процес. 2014. № 3. Т. 1. С. 5–18.
7. Мацелик Т.О. Публічна адміністрація: питання понятійно-категоріального апарату. *Часопис Київського університету права*. 2012. Вип. 1. С. 135–138.
8. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
9. Транспортне право. Хрестоматія з курсу: навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
10. Транспортное право: Учебное пособие / О.В.Сиваков, В.Г.Ермолаев, Ю.Б.Маковский М.: Былина, 2001. 384с.
11. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнівецька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.

Нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
3. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
4. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2344-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 22. Ст. 105.
5. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-XII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338.

6. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.

7. Про залізничний транспорт: Закон України від 04 липня 1996 р. № 273/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 40. Ст. 183.

8. Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2015. № 54. С. 82. Ст. 1755.

Практичне заняття 2

1. Структура та повноваження Укртрансбезпеки.
2. Державіаслужба: структура, повноваження.
3. Правовий статус Укравтодору.
4. Повноваження Міністерства енергетики та вугільної промисловості України та Міністерства оборони України у сфері управління трубопровідним транспортом.
5. Повноваження органів місцевого самоврядування в управлінні місцевим пасажирським транспортом.

Література

1. Адміністративне право України: словник термінів / за заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова: Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т». Київ: Ін Юре, 2014. 520 с.
2. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. 536 с.
3. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
4. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К., 2000. 141с.
5. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
6. Колпаков В.К. Європейські стандарти адміністративного права. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 3. Т. 1. С. 5–18.

7. Мацелик Т.О. Публічна адміністрація: питання понятійно-категоріального апарату. *Часопис Київського університету права*. 2012. Вип. 1. С. 135–138.
8. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
9. Транспортне право. Хрестоматія з курсу: навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О.: Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
10. Транспортное право: Учебное пособие /О.В.Сиваков, В.Г.Ермолаев, Ю.Б.Маковский М.: Былина, 2001. 384с.
11. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнівецька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.

Нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
3. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
4. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2344-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 22. Ст. 105.
5. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-XII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338.
6. Про залізничний транспорт: Закон України від 04 липня 1996 р. № 273/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 40. Ст. 183.
7. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15 травня 1996 р. № 192/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/192/96-вр>
8. Про міський електричний транспорт: Закон України від 29.06.2004 № 1914-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 548.

9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

10. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг: Закон України від 22.09.2016 № 1540-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 51. Ст.833.

11. Про затвердження Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 р. № 208/ Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2017. № 29. Ст. 861.

12. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 671 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2014. № 97. Ст. 2796.

13. Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2015. № 54. С. 82. Ст. 1755.

14. Положення про Державну авіаційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2014. № 82. С. 63. Ст. 2332.

15. Про затвердження Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті: Постанова КМ України від 11 лютого 2015 р. № 103// *Офіційний вісник України*. 2015. № 22. Ст. 604.

16. Про затвердження Положення про Державне агентство автомобільних доріг України: Постанова КМ України від 10 вересня 2014 р. № 43 // *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Т. 3.Ст. 2128.

ТЕМА 4. ДОГОВІРНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Поняття та види транспортної діяльності.
2. Поняття, значення та функцій транспортного договору.
3. Договір перевезення вантажу. Сторони в договорі перевезення вантажів, його зміст.
4. Договори з організації перевезень.
5. Договір перевезення пасажирів та багажу.
6. Договір транспортного експедирування: поняття, предмет, зміст, відповідальність сторін.

Література

1. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. - 536 с.
2. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
3. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.
4. Господарське право України: підручник у 2 ч. Ч. 1 / [Андрєєва О. Б., Жорнокуй Ю. М., Гетманець О. П. та ін.]. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 324 с.
5. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
6. Таш'ян Р. Транспортні організаційні договори. *Вісник Національної академії правових наук України*. № 1 (80). 2015. С. 82 – 91.
7. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
8. Транспортне право. Хрестоматія з курсу: навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад.; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
9. Транспортное право: Учебное пособие /О.В. Сиваков, В.Г. Ермолаев, Ю.Б. Маковский М.: Былина, 2001. 384с.
10. Харитонов Є.О., Харитонова О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: Підручник. Вид. 3, перероб. і доп. К.: Істина, 2013. 808с.
11. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, Т.І. Бегова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Х.: Право, 2012. Т.2. 816 с.
12. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнівецька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.
13. Щербина В.С. Господарське право: підручник / В.С. Щербина. К.: Юрінком Інтер, 2013. 640 с.

Нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. – 2003, №№ 40-44, ст.356.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
4. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
5. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
6. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2344-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 22. Ст. 105.
7. Про залізничний транспорт: Закон України від 04 липня 1996 р. № 273/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 40. Ст. 183.
8. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15 травня 1996 р. № 192/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/192/96-вр>
9. Про затвердження Порядку організації регулярних, нерегулярних і м'ягтників перевезень пасажирів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні: наказ Міністерства транспорту України від 09.02.2004 р. № 75 / Міністерство транспорту України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 27. С. 390. Ст. 1806.
10. Про затвердження Порядку організації перевезень пасажирів та багажу автомобільним транспортом: Наказ Мінінфраструктури від 15.07.2013 № 480 / Міністерство інфраструктури України. *Офіційний вісник України*. 2013. № 62. Ст. 2233.

ТЕМА 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

1. Система залізничного транспорту. Види залізничних перевезень.
2. Правовий статус АТ «Українська залізниця».
3. Правила перевезення пасажирів, багажу, пошти залізницею.

4. Правовий статус пасажирів при перевезенні залізницею. Види проїзних документів.
5. Правила здійснення вантажних перевезень на залізничному транспорті.
6. Міжнародні залізничні перевезення.

Література:

1. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. - 536 с.
2. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
3. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.
4. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
5. Прокопенко В.В. Правова характеристика залізничного транспорту України, який здійснює перевезення у міжнародному сполученні: митний аспект. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 5. С. 116–120.
6. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. - 416 с.
7. Транспортне право. Хрестоматія з курсу [Текст] : навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
8. Транспортное право: Учебное пособие / О.В. Сиваков, В.Г. Ермолаев, Ю.Б. Маковский М.: Былина, 2001. 384с.
9. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнівецька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.

Нормативно-правові акти:

1. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) згідно з текстом Протоколу змін від 3 червня 1999 р. / База даних «Законодавство України». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_291

2. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
3. Про залізничний транспорт: Закон України від 04 липня 1996 р. № 273/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 40. Ст. 183.
4. Про затвердження Статуту залізниць України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.1998 № 457 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 1998. № 14. Ст. 548
5. Про затвердження окремих розділів Правил перевезення вантажів: наказ Міністерства транспорту України від 21.11.2000 р. № 644 / Міністерство транспорту України. *Офіційний вісник України*. 2000. № 48. С. 134. Ст. 2108.
6. Питання акціонерного товариства «Українська залізниця»: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 735 зі змінами / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2015. № 78. Ст. 2596
7. Про затвердження Правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України: Наказ Мінтранзв'язку від 27.12.2006 № 1196 // *Офіційний вісник України*. 2007. № 26. Ст. 1065.
8. Про затвердження Технічного регламенту безпеки рухомого складу залізничного транспорту: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1194 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2016. № 12. С. 16. Ст. 501.
9. Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування: Закон України від 23 лютого 2012 р. № 4442-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 49. Ст. 553.

ТЕМА 6. ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

1. Поняття автомобільного транспорту. Поняття та класифікація автомобільних транспортних засобів.
2. Організація перевезень пасажирів, багажу та пошти на автомобільному транспорті.
3. Порядок проведення конкурсу на перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.
4. Особливості договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом.

5. Правове регулювання перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні.
6. Суб'єкти публічного адміністрування у сфері дорожнього руху.

Література:

1. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. - 536 с.
2. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.
3. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
4. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
5. Свистун Л. Довгостроковий договір на перевезення вантажів автомобільним транспортом. *Право України*. 2004. № 7. С. 62-65.
6. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. - 416 с.
7. Транспортное право: Учебное пособие /О.В.Сиваков, В.Г.Ермолаев, Ю.Б.Маковский М.: Былина, 2001. 384с.
8. Транспортне право. Хрестоматія з курсу: навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
9. Радчук О.П. Особливості правового регулювання міжнародних автомобільних перевезень. *Форум права*. 2014. № 3. С. 307–311.
10. Прокопенко В.В. Нормативно-правовое регулирование перевозок в международном автомобильном сообщении: таможенный аспект. *Leges et Viata*. 2018. № 2/2. С. 85–89.
11. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнiveцька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.

Нормативно-правові акти:

1. Конвенція про дорожній рух від 08 листопада 1968 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_041

2. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
3. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2344-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 22. Ст. 105.
4. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-ХІІ / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338
5. Про транзит вантажів: Закон України від 20.10.1999 р. № 1172-ХІV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст. 446.
6. Про затвердження Єдиних правил ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, правил користування ними та охорони: Постанова КМУ від 30 березня 1994 р. № 198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198-94-%D0%BF>
7. Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту: Постанова КМУ від 18 лютого 1997 р. № 176 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 1997. № 8 Ст. 142.
8. Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України: Постанова КМУ від 30 червня 2015 р. № 460 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2015. № 54. Ст. 1755.
9. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. С. 207. Ст. 1546.
10. 6.Про затвердження Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті: Постанова КМ України від 11 лютого 2015 р. № 103// *Офіційний вісник України*. 2015. № 22. Ст. 604.
11. 7.Про затвердження Положення про Державне агентство автомобільних доріг України: Постанова КМ України від 10 вересня 2014 р. № 43 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Т. 3.Ст. 2128.
12. Про затвердження Порядку організації перевезень пасажирів та багажу автомобільним транспортом: Наказ Мінінфраструктури від 15.07.2013 № 480 / Міністерство інфраструктури України. *Офіційний вісник України*. 2013. № 62. Ст. 2233.
13. 10.Про затвердження Порядку розроблення та затвердження паспорта автобусного маршруту: Наказ Мінтрансв'язку від 07.05.2010 №

278 / Міністерство транспорту та зв'язку України. *Офіційний вісник України* 2010. № 47. Ст. 1556.

14. Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом: наказ Міністерства транспорту України від 20.08.2004 р. № 757 / Міністерство транспорту України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 35. С. 170. Ст. 2354.

15. Про затвердження Порядку організації регулярних, нерегулярних і маятникових перевезень пасажирів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні: наказ Міністерства транспорту України від 09.02.2004 р. № 75 / Міністерство транспорту України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 27. С. 390. Ст. 1806.

16. Про затвердження Порядку реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року та Інструкції про заповнення книжки МДП: наказ Міністерства фінансів України від 20.11.2017 р. № 953 / Міністерство фінансів України. *Офіційний вісник України*. 2018. № 2. С. 295. Ст. 90.

17. Статут Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України: Рішення Конференції Учасників АсМАП України від 24 травня 2013 року Протокол № 30. URL: <http://asmap.virdini.net/statut-asmap-ukraini>

ТЕМА 7. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Практичне заняття 1

1. Поняття та класифікація повітряних суден.
2. Реєстрація цивільних повітряних суден в Україні.
3. Повітряний простір та юрисдикція України.
4. Безпека авіації: поняття та зміст.
5. Організаційно-правове забезпечення безпеки польотів.

Література:

1. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. - 536 с.

2. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.

3. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.

4. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
5. Демченко Д.О. Державна політика в сфері повітряного транспорту в Україні: особливості та основні напрями розвитку. Економіка та держава. 2012. № 9. С. 115–118.
6. Прокопенко В.В. Співвідношення понять «повітряний транспорт» та «авіаційний транспорт» в українському законодавстві. *Теорія і практика сучасної юриспруденції: міжнародна науково-практична конференція*. Київ: Центр правових наукових досліджень, 2017. Ч. 2. С. 56–59.
7. Радчук О.П. Особливості правового регулювання міжнародних автомобільних перевезень. *Форум права*. 2014. № 3. С. 307–311.
8. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
9. Транспортне право. Хрестоматія з курсу: навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
10. Транспортное право: Учебное пособие / О.В. Сиваков, В.Г. Ермолаев, Ю.Б. Маковский М.: Былина, 2001. 384с.
11. Швыдкин А. Что такое авиация общего назначения? URL: <http://www.bizavnews.com/237/6248>
12. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнiveцька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.
13. Шереметьєва Є.Т. Теоретичні та методологічні основи дослідження повітряного права України. *Юридичний вісник*. 2009. № 1. С. 7–11.

Нормативно-правові акти:

1. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 1944 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_038
2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
3. Про державний кордон України. Закон України від 4 листопада 1991 р. № 1777-XII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр>
4. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.

5. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21 березня 2017 р. № 1965-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 16. Ст. 199.

6. Про невідкладні заходи щодо забезпечення безпеки авіації України: Указ Президента України від 15.01.1998 № 17/98 / Президент України. *Урядовий кур'єр*. 22.01.1998.

7. Про утворення Міжвідомчої комісії з авіаційної безпеки цивільної авіації: Постанова КМ України від 10 жовтня 2012 р. № 938 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2012. № 77. Ст. 3128.

8. Положення про Державну авіаційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2014. № 82. С. 63. Ст. 2332.

9. Про затвердження переліку небезпечних предметів і речовин, заборонених до перевезення повітряним транспортом: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 723 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2007. № 37. С. 138. Ст. 1477.

10. Про затвердження Положення про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі України: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 09.02.2010 № 68 / Міністерство транспорту та зв'язку України. *Офіційний вісник України*. 2010. № 34. Ст. 1200.

11. Про затвердження Програми контролю якості безпеки авіаційних суб'єктів: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 20.04.2007 № 329/ Міністерство транспорту та зв'язку України. *Офіційний вісник України*. 2007. № 38. Ст. 1527.

12. Международные стандарты и Рекомендуемая практика. Приложение 6 к Конвенции о международной гражданской авиации. Часть I Международный коммерческий воздушный транспорт. Самолеты. Издание 9, июль 2010 года. URL: http://www.bpl.ru/asmap/Annexes//an06_p1_cons_ru.pdf

Практичне заняття 2

1. Перевезення пасажирів та багажу засобами авіаційного транспорту.
2. Правовий статус пасажирів повітряного судна
3. Правовий статус члена екіпажу при здійсненні перевезень авіатранспортом. вантажні авіаперевезення.
4. Міжнародні авіаційні перевезення. Міжнародне співробітництво у сфері функціонування авіатранспорту.
5. Митні формальності на авіаційному транспорті.

Література:

1. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. 536 с.
2. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
3. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.
4. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
5. Демченко Д.О. Державна політика в сфері повітряного транспорту в Україні: особливості та основні напрями розвитку. Економіка та держава. 2012. № 9. С. 115–118.
6. Прокопенко В.В. Виконання митних формальностей при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту: монографія. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2018. 336 с.
7. Прокопенко В.В. Нормативно-правове регулювання перевезень у міжнародному повітряному сполученні: митний аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 233–237.
8. Радчук О.П. Особливості правового регулювання міжнародних автомобільних перевезень. *Форум права*. 2014. № 3. С. 307–311.
9. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. - 416 с.
10. Транспортне право. Хрестоматія з курсу: навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
11. Транспортное право: Учебное пособие / О.В. Сиваков, В.Г. Ермолаев, Ю.Б. Маковский М.: Былина, 2001. 384 с.
12. Швыдкин А. Что такое авиация общего назначения? URL: <http://www.bizavnews.com/237/6248>
13. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнівецька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.
14. Шереметьєва Є.Т. Теоретичні та методологічні основи дослідження повітряного права України. *Юридичний вісник*. 2009. № 1. С. 7–11.

Нормативно-правові акти:

1. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 1944 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_038
2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
3. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст. 552.
4. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
5. Положення про Державну авіаційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2014. № 82. С. 63. Ст. 2332.
6. Про затвердження Порядку подання авіаперевізниками або уповноваженими ними особами попередньої інформації про пасажирів, імпорتنі та транзитні вантажі, які перевозяться повітряними суднами, органам охорони державного кордону та митним органам: наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства інфраструктури України від 27.04.2012 р. № 291/506/228 // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0740-12>
7. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. С. 207. Ст. 1546.
8. Про затвердження Правил повітряних перевезень вантажів: наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 14.03.2006 р. № 186 / Державна служба України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації. *Офіційний вісник України*. 2006. № 25. С. 262. Ст. 1840.
9. Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу: наказ Міністерства інфраструктури України від 30.11.2012 р. № 735 / Міністерство інфраструктури України. *Офіційний вісник України*. 2013. № 4. С. 303. Ст. 136.
10. Международные стандарты и Рекомендуемая практика. Приложение 6 к Конвенции о международной гражданской авиации. Часть I Международный коммерческий воздушный транспорт. Самолеты. Издание 9, июль 2010 года. URL: http://www.6pl.ru/asmap/Annexes//an06_p1_cons_ru.pdf

ТЕМА 8. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ

1. Поняття та склад міського електротранспорту.
2. Порядок надання транспортних послуг засобами міського електротранспорту.
3. Функції уповноважених центральних органів виконавчої влади у сфері міського електричного транспорту.
4. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо регулювання діяльності міського електротранспорту.
5. Тарифна політика у сфері транспортних послуг, що надаються засобами міського електротранспорту.

Література:

1. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. 536 с.
2. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
3. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.
4. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
5. Радчук О.П. Особливості правового регулювання міжнародних автомобільних перевезень. Форум права. 2014. № 3. С. 307–311.
6. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. - 416 с.
7. Транспортне право. Хрестоматія з курсу [Текст] : навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
8. Транспортное право: Учебное пособие / О.В. Сиваков, В.Г. Ермолаев, Ю.Б.Маковский М.: Былина, 2001. 384 с.
9. Філіппов В.Ю., Лазар В.А. Стратегії інноваційного розвитку міського пасажирського транспорту та їх реалізація. *Економіка і суспільство*. 2017. № 3. С. 754 – 760. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/129.pdf

10. Офіційний веб-сайт КП «Одесміськелектротранс». URL: <http://www.oget.od.ua/>

Нормативно-правові акти:

1. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.

2. Про міський електричний транспорт: Закон України від 29.06.2004 № 1914-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 548.

3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

4. Про затвердження Правил надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом: Постанова КМУ від 23 грудня 2004 р. № 1735 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 52. Том 1. Ст. 3444.

5. Про затвердження Міської цільової програми розвитку електротранспорту м. Одеси на 2019 - 2021 роки: Рішення Одеської міської ради 20.03.2019 р. № 4362-VII URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/OD190073.html

6. Проєкт Рішення Одеської міської ради Про затвердження Правил користування міським пасажирським автомобільним та електричним транспортом у м. Одесі. URL: <https://omr.gov.ua/ru/news/217634>

ТЕМА 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТРУБОПРОВІДНОГО ТРАНСПОРТУ

1. Поняття та система трубопровідного транспорту.
2. Повноваження суб'єктів управління трубопровідним транспортом.
3. Правові основи діяльності трубопровідного транспорту.
4. Особливості господарської діяльності на трубопровідному транспорті.
5. Митні формальності на трубопровідному транспорті.

Література:

1. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. - 536 с.

2. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.

3. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.
4. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
5. Пашко П.В., Конєв О.І. Митне оформлення енергоносіїв. Київ: Знання, 2009. 616 с.
6. Прокопенко В. В. Виконання митних формальностей при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту: монографія. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2018. 336 с.
7. Прокопенко В.В. Митні формальності щодо товарів, які переміщуються через митний кордон України лініями електропередачі. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 6. С. 259–262.
8. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. - 416 с.
9. Транспортне право. Хрестоматія з курсу: навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
10. Транспортное право: Учебное пособие / О.В. Сиваков, В.Г. Ермолаев, Ю.Б. Маковский М.: Былина, 2001. 384с.
11. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнівецька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.

Нормативно-правові акти:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
2. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
3. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15 травня 1996 р. № 192/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/192/96-вр>.
4. Про нафту і газ: Закон України від 12.07.2001 № 2665-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 50. Ст. 262.

5. Про ринок природного газу : Закон України від 09.04.2015 № 329-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 27. Ст. 234.

6. Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів: Закон України від 09.07.2010 р. № 2480-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 1. Ст. 1.

7. Статут акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 1044 / Кабінет Міністрів України. URL: http://www.naftogaz.com/files/official_documents/Statut-2019.pdf

8. Положення про Енергетичну митницю: наказ Державної фіскальної служби України від 01.09.2014 р. № 96. URL: <http://officevp.sfs.gov.ua/data/files/185993.pdf>

9. Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2015. № 54. С. 82. Ст. 1755.

10. Про митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі : наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 629 / Міністерство фінансів України. *Офіційний вісник України*. 2012. № 59. С. 173. Ст. 2381.

11. Порядок та строки митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 629 / Міністерство фінансів України. *Офіційний вісник України*. 2012. № 59. С. 173. Ст. 2381.

12. Про затвердження Переліку товарів, митне оформлення яких здійснюється Енергетичною митницею Державної фіскальної служби України: наказ Державної фіскальної служби України від 20.04.2015 р. № 448 / Державна фіскальна служба України / *Офіційний вісник України*. 2015. № 38. С. 303. Ст. 1157.

ТЕМА 10. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ

1. Види юридичної відповідальності за порушення у сфері функціонування різних видів транспорту.

2. Кримінальна відповідальність за порушення безпеки руху та експлуатацію транспорту.

3. Адміністративна відповідальність за порушення транспортного законодавства.

4. Матеріальна відповідальність учасників транспортної діяльності.
5. Відповідальність, передбачена Господарським кодексом України.

Література:

1. Базилінська О. Я., Панченко О. І. Концептуальні засади страхування відповідальності перевізника при убезпеченні пасажирів залізничного транспорту. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2017. Том 2. Випуск 1. С. 3 – 7.
2. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. виш. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. - 536 с.
3. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
4. Гришко У. Особливості цивільно-правової відповідальності перевізника за порушення прав споживачів транспортних послуг. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 6. С. 4 – 8.
5. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
6. Карпенко А.В. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері пасажирських перевезень на залізничному транспорті. URL: <https://alt-brayer.ua/uk/administrativna-vidpovidalnist-za/>
7. Колпаков В.К. Європейські стандарти адміністративного права. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 3. Т. 1. С. 5–18.
8. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. - 416 с.
9. Транспортне право. Хрестоматія з курсу: навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
10. Транспортное право: Учебное пособие / О.В. Сиваков, В.Г. Ермолаев, Ю.Б. Маковский. М.: Былина, 2001. 384с.

Нормативно-правові акти:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X / Верховна Рада УРСР. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.

3. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст. 552.

4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003, №№ 40-44, ст.356.

6. Про Правила дорожнього руху: Постанова КМУ від 10 жовтня 2001 р. № 1306 // *Офіційний вісник України* 2001. № 41. Ст. 1852.

7. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання індивідуального завдання має на меті поглиблене вивчення дисципліни «Транспортне право», здобуття навичок науково-дослідної роботи, розвиток творчих здібностей у студентів. Зазначене завдання потребує детального вивчення та опрацювання нормативного матеріалу, підбраного самостійно (у складних чи суперечливих випадках допускається консультування з викладачем), включаючи міжнародні правові акти, практики його застосування, а також спеціальної літератури з обраної проблематики. Головним завданням, яке стоїть перед студентом при виконанні цього виду роботи, є не констатація факту існування певних нормативних положень, а їхній аналіз, оцінка ефективності регулювання відповідних суспільних відносин, вироблення пропозицій щодо підвищення такої ефективності, новий погляд на існуючі проблеми тощо. Цитування робіт науковців доцільне лише в сукупності з авторською позицією щодо предмету дослідження.

Індивідуальне завдання виконується письмово з використанням засобів комп'ютерного набору тексту. Обсяг роботи має становити 10 – 15 друкованих сторінок формату А4 в залежності від складності теми.

За змістом виконане індивідуальне завдання має містити такі складові:

актуальність теми дослідження;

ступінь вивчення теми;

основний зміст, який включає постановку проблеми, аналіз нормативного матеріалу та літератури;

висновки, які мають містити результати дослідження, авторські узагальнення, пропозиції можливих шляхів покращення правового регулювання відповідних суспільних відносин тощо;

список використаних джерел.

До критеріїв оцінювання виконаного індивідуального завдання належить:

правильність підбору літератури;

ступінь розкриття теми;

логічність та послідовність викладення матеріалу;

обсяг власного авторського внеску;

відсутність граматичних помилок;

своєчасність виконання.

Вибір теми індивідуального завдання визначається відповідно до порядкового номера прізвища студента у журналі обліку відвідування та успішності академічної групи.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

1. Історія розвитку транспорту
2. Суб'єкти транспортного права.
3. Страхування у галузі транспорту: поняття, види та сутність.
4. Автомобільні дороги. Види автомобільних доріг. Організаційно-правові основи забезпечення функціонування автомобільних доріг.
5. Правовий статус учасників дорожнього руху.
6. Міжнародне співробітництво з питань функціонування залізничного транспорту.
7. Митні формальності на залізничному транспорті.
8. Тарифна політика у сфері транспортних послуг, що надаються засобами залізничного транспорту.
9. Перевезення вантажів у прямому змішаному сполученні за участю автомобільного транспорту та інших видів транспорту.
10. Товаротранспортні документи: поняття, види, загальна характеристика.
11. Правовий статус АТ «НАК «Нафтогаз України».
12. Порядок ліцензування господарської діяльності у галузі транспорту
13. Захист прав споживачів транспортних послуг
14. Правовий статус пасажирів на автомобільному транспорті.
15. Правовий статус пасажирів на залізничному транспорті.
16. Правовий статус пасажирів на повітряному транспорті.
17. Правовий статус пасажирів на міському електротранспорті.
18. Правові основи чартерних авіаційних перевезень.
19. Правова природа перевезень таксі.
20. Перспективи розвитку мультимодальних перевезень в Україні: правовий аспект.
21. Напрями міжнародного співробітництва у галузі транспорту.
22. Правові основи внутрішнього та міжнародного перевезення пошти.
23. Участь держави Україна в правовідносинах у галузі транспорту.
24. Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України як суб'єкт транспортного права
25. Поняття та класифікація небезпечних вантажів.
26. Аналіз категорії «багаж» у транспортному законодавстві України.
27. Напрямки удосконалення надання послуг міським електротранспортом в Україні (на прикладі не менше двох міст).
28. Міжнародні транспортні організації: мета, завдання та повноваження.

29. Роль Антимонопольного комітету України в розвитку транспортних послуг (на прикладі конкретних рішень).
30. Патрульна поліція як орган забезпечення безпеки дорожнього руху

САМОСТІЙНА РОБОТА

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1. Основні риси транспортного права як комплексної галузі права
2. Місце транспортного права в системі права України
3. Публічно-приватна дихотомія транспортного права України
4. Розвиток поглядів науковців на поняття транспортного права України.

ТЕМА 2. ПРАВОВІДНОСИНИ У ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТУ

1. Види норм транспортного права
2. Проблема кодифікації транспортного законодавства
3. Міжнародні джерела транспортного права
4. Характеристика об'єктів правовідносин у галузі транспорту

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ

1. Історія розвитку Міністерства інфраструктури України
2. Правові форми публічного адміністрування у галузі транспорту
3. Неправові форми публічного адміністрування у галузі транспорту
4. Роль міжнародних організацій в організації транспортної діяльності в Україні.

ТЕМА 4. ДОГОВІРНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Класифікація договорів у галузі функціонування транспорту
2. Особливості укладання договорів при мультимодальних перевезеннях
3. Договір на організацію надання транспортних послуг: поняття, сторони, зміст
4. Круїзний договір: особливості правового регулювання

ТЕМА 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

1. Критерії віднесення АТ «Укрзалізниця» до юридичних осіб публічного права.
2. Правовий статус регіональних філій АТ «Укрзалізниця»
3. Правління АТ «Укрзалізниця»: порядок формування та повноваження
4. Наглядова рада АТ «Укрзалізниця»: порядок формування та повноваження

ТЕМА 6. ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

1. Міжнародно-правове регулювання автомобільних перевезень
2. Роль міжнародних організацій в організації діяльності автомобільного транспорту в Україні.
3. Асоціація автомобільних перевізників: поняття, історія створення та правовий статус.
4. Проблемні аспекти правового регулювання безпеки дорожнього руху в Україні.

ТЕМА 7. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

1. ІКАО: поняття, правовий статус, основні повноваження.
2. Міжнародні джерела права у сфері функціонування повітряного транспорту.
3. Захист прав пасажирів, порушених в ході надання послуг з перевезення засобами повітряного транспорту.
4. Перспективи розвитку цивільної авіації в Україні.

ТЕМА 8. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ

1. Критерії, що впливають на ціноутворення на послуги міського електричного транспорту.
2. Правові засади реформування послуг міського електричного транспорту
3. Правові основи надання пільг окремим категоріям пасажирів на оплату проїзду в міському електричному транспорті

ТЕМА 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТРУБОПРОВІДНОГО ТРАНСПОРТУ

1. Особливості правового режиму використання промислових трубопроводів
2. Оператор газотранспортної системи: поняття, правовий статус
3. Правовий статус НАК «Нафтогаз»

ТЕМА 10. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ

1. Застосування адміністративно-господарських санкцій до підприємств транспорту
2. Відповідальність володільців засобів новітніх видів транспорту (гіроскутерів, моноколес тощо)
3. Страхування цивільної відповідальності на автомобільному транспорті.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Становлення і розвиток і транспортного права України.
2. Поняття транспортного права України, його місце в системі права України.
3. Предмет правового регулювання транспортного права.
4. Методи правового регулювання.
5. Система транспортного права.
6. Принципи транспортного права.
7. Поняття та види правовідносин у сфері функціонування транспорту.
8. Суб'єкти правовідносин в галузі транспорту.
9. Зміст транспортних правовідносин.
10. Джерела транспортного права. Транспортне законодавство.
11. Норми транспортного права: поняття, види особливості.
12. Поняття та структура транспортної системи України.
13. Мета, завдання та форми публічного адміністрування в галузі транспорту.
14. Державні органи, що здійснюють управління транспортом: загальна характеристика, класифікація.
15. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері транспорту.
16. Мініфраструктури: структура, завдання, повноваження.
17. Структура та повноваження Укртрансбезпеки.
18. Державіаслужба: структура, повноваження.
19. Правовий статус Укравтодору.
20. Повноваження Міністерства енергетики та вугільної промисловості України та Міністерства оборони України у сфері управління трубопровідним транспортом.
21. Повноваження органів місцевого самоврядування в управлінні місцевим пасажирським транспортом.
22. Поняття та види транспортної діяльності.
23. Поняття, значення та функцій транспортного договору.
24. Договір перевезення вантажу. Сторони в договорі перевезення вантажів, його зміст.
25. Договори з організації перевезень.
26. Договір перевезення пасажирів та багажу.
27. Договір транспортного експедирування.
28. Система залізничного транспорту. Види залізничних перевезень.
29. Правовий статус АТ «Українська залізниця».
30. Правила перевезення пасажирів, багажу, пошти залізницею.
31. Правовий статус пасажирів при перевезенні залізницею. Види проїзних документів.
32. Порядок встановлення тарифів на залізничні перевезення.
33. Правила здійснення вантажних перевезень на залізничному транспорту.

34. Міжнародні залізничні перевезення.
35. Поняття та склад автомобільного транспорту.
36. Поняття та класифікація автомобільних транспортних засобів.
37. Організація перевезень пасажирів, багажу та пошти на автомобільному транспорті.
38. Порядок проведення конкурсу на перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.
39. Правовий статус пасажирів на автомобільному транспорті загального користування.
40. Організаційно-правові основи забезпечення функціонування автомобільних доріг
41. Відомчий транспорт: загальна характеристика.
42. Ліцензування видів господарської діяльності у галузі транспорту.
43. Особливості договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом.
44. Правове регулювання перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні.
45. Суб'єкти публічного адміністрування у сфері дорожнього руху.
46. Поняття та склад повітряного транспорту.
47. Поняття та класифікація повітряних суден.
48. Реєстрація цивільних повітряних суден в Україні.
49. Повітряний простір та юрисдикція України.
50. Безпека авіації: поняття та зміст.
51. Організаційно-правове забезпечення безпеки польотів.
52. Перевезення пасажирів та багажу засобами авіаційного транспорту.
53. Правовий статус пасажирів повітряного судна.
54. Правовий статус члена екіпажу повітряного судна.
55. Вантажні авіаперевезення: правове регулювання.
56. Чартерні авіарейси: поняття, правове регулювання.
57. Міжнародні авіаційні перевезення.
58. Міжнародне співробітництво у сфері функціонування авіатранспорту.
59. Поняття та склад міського електротранспорту.
60. Порядок надання транспортних послуг засобами міського електротранспорту.
61. Функції уповноважених центральних органів виконавчої влади у сфері міського електричного транспорту.
62. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо регулювання діяльності міського електротранспорту.
63. Тарифна політика у сфері транспортних послуг, що надаються засобами міського електротранспорту.
64. Поняття та система трубопровідного транспорту.
65. Повноваження суб'єктів управління трубопровідним транспортом.
66. Правові основи діяльності трубопровідного транспорту.

67. Особливості господарської діяльності на трубопровідному транспорті.
68. Відповідальність за порушення правил у сфері функціонування трубопровідного транспорту.
69. Митні формальності на трубопровідному транспорті.
70. Види юридичної відповідальності за порушення у сфері функціонування різних видів транспорту.
71. Кримінальна відповідальність за порушення безпеки руху та експлуатацію транспорту.
72. Адміністративна відповідальність за порушення транспортного законодавства.
73. Матеріальна відповідальність учасників транспортної діяльності.
74. Відповідальність у сфері функціонування транспорту, передбачена Господарським кодексом України.
75. Страхування у сфері транспорту
76. Міжнародні транспортні організації: види, функції, повноваження.
77. Поняття та види небезпечних вантажів
78. Правові основи захисту прав споживачів транспортних послуг

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративне право України: словник термінів / за заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова: Держ. вищ. навч. закл. «Запоріз. нац. ун-т». Київ: Ін Юре, 2014. 520 с.
2. Адміністративне право України: словник термінів / за заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова: Держ. вищ. навч. закл. «Запоріз. нац. ун-т». Київ: Ін Юре, 2014. 520 с.
3. Базилінська О. Я., Панченко О. І. Концептуальні засади страхування відповідальності перевізника при убезпеченні пасажирів залізничного транспорту. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2017. Том 2. Випуск 1. С. 3 – 7.
4. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юр. спец. вищ. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. - 536 с.
5. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України: підруч. Київ: Атіка, 2010. 200 с.
6. Гіжевський В.К., Мілашевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України: Науково-практичне видання. К, 2000. 141с.
7. Господарське право України: підручник у 2 ч. Ч. 1 / [Андрєєва О. Б., Жорнокуй Ю. М., Гетманець О. П. та ін.]. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 324 с.
8. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
9. Гришко У. Особливості цивільно-правової відповідальності перевізника за порушення прав споживачів транспортних послуг. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 6. С. 4 – 8.
10. Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України: навч. посібник / за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. Київ: Атіка, 2008. 292 с.
11. Демченко Д.О. Державна політика в сфері повітряного транспорту в Україні: особливості та основні напрями розвитку. *Економіка та держава*. 2012. № 9. С. 115–118.
12. Деркач Е. Щодо концептуальних засад кодифікації транспортного законодавства України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 7. С. 31 – 35.

13. Карпенко А.В. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері пасажирських перевезень на залізничному транспорті. URL: <https://alt-brayer.ua/uk/administrativna-vidpovidalnist-za/>
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-Х / Верховна Рада УРСР. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122.
15. Колпаков В.К. Європейські стандарти адміністративного права. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 3. Т. 1. С. 5–18.
16. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів 1956 р. / База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_234
17. Конвенція про дорожній рух від 08 листопада 1968 р. / База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_041.
18. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) згідно з текстом Протоколу змін від 3 червня 1999 р. / База даних «Законодавство України». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_291
19. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 1944 р. / База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_038
20. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 1944 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_038
21. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
22. Корнієнко П.С. Транспортне право та висвітлення його становленні у правовій літературі кінця XIX – початку XX ст. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 2. С. 20 – 24.
23. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
24. Мацелик Т.О. Публічна адміністрація: питання понятійно-категоріального апарату. *Часопис Київського університету права*. 2012. Вип. 1. С. 135–138.
25. Международные стандарты и Рекомендуемая практика. Приложение 6 к Конвенции о международной гражданской авиации. Часть I Международный коммерческий воздушный транспорт. Самолеты. Издание 9, июль 2010 года. URL: http://www.6pl.ru/asmap/Annexes//an06_p1_cons_ru.pdf
26. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст. 552.

27. Міщук В.В. До питання галузевої належності правових норм, які регулюють відносини у сфері транспорту. *Університетські наукові записки*. 2006. № 3 - 4. С. 50 – 53.

28. Пашко П.В., Конєв О.І. Митне оформлення енергоносіїв. Київ: Знання, 2009. 616 с.

29. Питання акціонерного товариства «Українська залізниця»: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 735 зі змінами / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2015. № 78. Ст. 2596

30. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. С. 207. Ст. 1546.

31. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.

32. Положення про Державну авіаційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2014. № 82. С. 63. Ст. 2332.

33. Положення про Енергетичну митницю: наказ Державної фіскальної служби України від 01.09.2014 р. № 96. URL: <http://officevp.sfs.gov.ua/data/files/185993.pdf>

34. Порядок та строки митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 629 / Міністерство фінансів України. *Офіційний вісник України*. 2012. № 59. С. 173. Ст. 2381.

35. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2344-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 22. Ст. 105.

36. Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом: наказ Міністерства транспорту України від 20.08.2004 р. № 757 / Міністерство транспорту України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 35. С. 170. Ст. 2354.

37. Про державний кордон України. Закон України від 4 листопада 1991 р. № 1777-XII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр>

38. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21 березня 2017 р. № 1965-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 16. Ст. 199.

39. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-XII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338

40. Про залізничний транспорт: Закон України від 04 липня 1996 р. № 273/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 40. Ст. 183.

41. Про затвердження Єдиних правил ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, правил користування ними та охорони: Постанова КМУ від 30 березня 1994 р. № 198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198-94-%D0%BF>

42. Про затвердження Міської цільової програми розвитку електротранспорту м. Одеси на 2019 - 2021 роки: Рішення Одеської міської ради 20.03.2019 р. № 4362-VII URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/OD190073.html

43. Про затвердження окремих розділів Правил перевезення вантажів: наказ Міністерства транспорту України від 21.11.2000 р. № 644 / Міністерство транспорту України. *Офіційний вісник України*. 2000. № 48. С. 134. Ст. 2108.

44. Про затвердження переліку небезпечних предметів і речовин, заборонених до перевезення повітряним транспортом: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 723 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2007. № 37. С. 138. Ст. 1477.

45. Про затвердження Переліку товарів, митне оформлення яких здійснюється Енергетичною митницею Державної фіскальної служби України: наказ Державної фіскальної служби України від 20.04.2015 р. № 448 / Державна фіскальна служба України / *Офіційний вісник України*. 2015. № 38. С. 303. Ст. 1157.

46. Про затвердження Положення про Державне агентство автомобільних доріг України: Постанова КМ України від 10 вересня 2014 р. № 43 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Т. 3. Ст. 2128.

47. Про затвердження Положення про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі України: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 09.02.2010 № 68 / Міністерство транспорту та зв'язку України. *Офіційний вісник України*. 2010. № 34. Ст. 1200.

48. Про затвердження Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті: Постанова КМ України від 11 лютого 2015 р. № 103// *Офіційний вісник України*. 2015. № 22. Ст. 604.

49. Про затвердження Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 р. № 208 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2017. № 29. Ст. 861.

50. Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2015. № 54. С. 82. Ст. 1755.

51. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 671 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2014. № 97. Ст. 2796.

52. Про затвердження Порядку організації перевезень пасажирів та багажу автомобільним транспортом: Наказ Мінінфраструктури від 15.07.2013 № 480 / Міністерство інфраструктури України. *Офіційний вісник України*. 2013. № 62. Ст. 2233.

53. Про затвердження Порядку організації регулярних, нерегулярних і маятникових перевезень пасажирів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні: наказ Міністерства транспорту України від 09.02.2004 р. № 75 / Міністерство транспорту України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 27. С. 390. Ст. 1806.

54. Про затвердження Порядку подання авіаперевізниками або уповноваженими ними особами попередньої інформації про пасажирів, імпорتنі та транзитні вантажі, які перевозяться повітряними суднами, органам охорони державного кордону та митним органам: наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства інфраструктури України від 27.04.2012 р. № 291/506/228. *База даних «Законодавство України»*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0740-12>

55. Про затвердження Порядку реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року та Інструкції про заповнення книжки МДП: наказ Міністерства фінансів України від 20.11.2017 р. № 953 / Міністерство фінансів України. *Офіційний вісник України*. 2018. № 2. С. 295. Ст. 90.

56. Про затвердження Порядку розроблення та затвердження паспорта автобусного маршруту: Наказ Мінтрансв'язку від 07.05.2010 № 278 /

Міністерство транспорту та зв'язку України. *Офіційний вісник України* 2010. № 47. Ст. 1556.

57. Про затвердження Правил надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом: Постанова КМУ від 23 грудня 2004 р. № 1735 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 52. Том 1. Ст. 3444.

58. Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту: Постанова КМУ від 18 лютого 1997 р. № 176 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 1997. № 8 Ст. 142.

59. Про затвердження Правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України: Наказ Мінтрансзв'язку від 27.12.2006 № 1196 // *Офіційний вісник України*. 2007. № 26. Ст. 1065.

60. Про затвердження Правил повітряних перевезень вантажів: наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 14.03.2006 р. № 186 / Державна служба України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації. *Офіційний вісник України*. 2006. № 25. С. 262. Ст. 1840.

61. Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу: наказ Міністерства інфраструктури України від 30.11.2012 р. № 735 / Міністерство інфраструктури України. *Офіційний вісник України*. 2013. № 4. С. 303. Ст. 136.

62. Про затвердження Програми контролю якості безпеки авіаційних суб'єктів: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 20.04.2007 № 329/ Міністерство транспорту та зв'язку України. *Офіційний вісник України*. 2007. № 38. Ст. 1527.

63. Про затвердження Статуту залізниць України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.1998 № 457 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 1998. № 14. Ст. 548

64. Про затвердження Технічного регламенту безпеки рухомого складу залізничного транспорту: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1194 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2016. № 12. С. 16. Ст. 501.

65. Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів: Закон України від 09.07.2010 р. № 2480-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 1. Ст. 1.

66. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.

67. Про митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі : наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 629 / Міністерство фінансів України. *Офіційний вісник України*. 2012. № 59. С. 173. Ст. 2381.

68. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

69. Про міський електричний транспорт: Закон України від 29.06.2004 № 1914-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 548.

70. Про нафту і газ: Закон України від 12.07.2001 № 2665-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 50. Ст. 262.

71. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг: Закон України від 22.09.2016 № 1540-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 51. Ст.833.

72. Про невідкладні заходи щодо забезпечення безпеки авіації України: Указ Президента України від 15.01.1998 № 17/98 / Президент України. *Урядовий кур'єр*. 22.01.1998.

73. Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування: Закон України від 23 лютого 2012 р. № 4442-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 49. Ст. 553.

74. Про Правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2006. № 41. С. 35. Ст. 1852.

75. Про ринок природного газу: Закон України від 09.04.2015 № 329-VIII/ Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 27. Ст. 234.

76. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>

77. Про транзит вантажів: Закон України від 20.10.1999 р. № 1172-XIV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст. 446.

78. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. 232/94-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.

79. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15 травня 1996 р. № 192/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/192/96-вр>.

80. Про утворення Міжвідомчої комісії з авіаційної безпеки цивільної авіації: Постанова КМ України від 10 жовтня 2012 р. № 938 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2012. № 77. Ст. 3128.

81. Проект Рішення Одеської міської ради Про затвердження Правил користування міським пасажирським автомобільним та електричним транспортом у м. Одесі. URL: <https://omr.gov.ua/ru/news/217634>

82. Прокопенко В. В. Виконання митних формальностей при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту: монографія. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2018. 336 с.

83. Прокопенко В.В. Митні формальності щодо товарів, які переміщуються через митний кордон України лініями електропередачі. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 6. С. 259–262.

84. Прокопенко В.В. Нормативно-правове регулювання перевезень у міжнародному повітряному сполученні: митний аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 233–237.

85. Прокопенко В.В. Правова характеристика залізничного транспорту України, який здійснює перевезення у міжнародному сполученні: митний аспект. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 5. С. 116–120.

86. Прокопенко В.В. Нормативно-правовое регулирование перевозок в международном автомобильном сообщении: таможенный аспект. *Leges viatae*. 2018. № 2/2. С. 85–89.

87. Прокопенко В.В. Співвідношення понять «повітряний транспорт» та «авіаційний транспорт» в українському законодавстві. *Теорія і практика сучасної юриспруденції: міжнародна науково-практична конференція*. Київ: Центр правових наукових досліджень, 2017. Ч. 2. С. 56–59.

88. Радчук О.П. Особливості правового регулювання міжнародних автомобільних перевезень. *Форум права*. 2014. № 3. С. 307–311.

89. Розвадовський В.О. Місце транспортного законодавства в системі законодавства України. *Система початкової підготовки персоналу ОВС України*. Х. : 2004.

90. Свистун Л. Довгостроковий договір на перевезення вантажів автомобільним транспортом. *Право України*. 2004. № 7. С. 62-65.

91. Статут акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 1044 / Кабінет Міністрів України. URL: http://www.naftogaz.com/files/official_documents/Statut-2019.pdf

92. Статут Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України: Рішення Конференції Учасників АсМАП України від 24 травня 2013 року Протокол № 30. URL: <http://asmap.virdini.net/statut-asmap-ukraini>
93. Таш'ян Р. Транспортні організаційні договори. *Вісник Національної академії правових наук України*. № 1 (80). 2015. С. 82 – 91.
94. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. - 416 с.
95. Транспортне право. Хрестоматія з курсу: навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. ; [уклад. Б. В. Бабін]. О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2013. 331 с.
96. Транспортное право: Учебное пособие / О.В. Сиваков, В.Г. Ермолаев, Ю.Б. Маковский М.: Былина, 2001. 384с.
97. Філіппов В.Ю., Лазар В.А. Стратегії інноваційного розвитку міського пасажирського транспорту та їх реалізація. *Економіка і суспільство*. 2017. № 3. С. 754 – 760. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/129.pdf
98. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: Підручник. Вид. 3, перероб. і доп. К.: Істина, 2013. 808с.
99. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, Т.І. Бегова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Х.: Право, 2012. Т.2. 816 с.
100. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. – 2003, №№ 40-44, ст.356.
101. Швыдкин А. Что такое авиация общего назначения? URL: <http://www.bizavnews.com/237/6248>
102. Шелухін М.Л., Антонюк О.І., Вишнинецька В.О. Транспортне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.Л. Шелухіна. Київ: ВД «Ін Юре», 2008. 896 с.
103. Шереметьєва Є.Т. Теоретичні та методологічні основи дослідження повітряного права України. *Юридичний вісник*. 2009. № 1. С. 7–11.
104. Щербина В.С. Господарське право: підручник / В.С. Щербина. К.: Юрінком Інтер, 2013. 640 с.

Інтернет-ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства інфраструктури України <https://mtu.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Державіаслужби <https://avia.gov.ua/>
3. Офіційний веб-сайт Укртрансбезпеки <http://dsbt.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Укравтодору <https://ukravtodor.gov.ua/>

5. Офіційний веб-сайт АТ «Українська залізниця»
<https://www.uz.gov.ua/>
6. Офіційний веб-сайт НАК «Нафтогаз України»
<http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf?Open>
7. Офіційний веб-сайт Міжнародної організації цивільної авіації
<https://www.icao.int/Pages/default.aspx>
8. Офіційний веб-сайт КП «Одесміськелектротранс». URL:
<http://www.oget.od.ua/>